Komplexa bilder

Det finns många sätt att kategorisera bilder.

Man kan tala om hur man upplever en bild, om bildens innehåll, former, budskapet, stilen, genren eller kompositionen.

Man kan också ha synpunkter på tekniskt utförande eller bedriften att ta bilden.

Hur man värderar vikten av de olika komponenterna är en fråga om tycke och smak.

Begreppet ”komplex bild” eller ”sammansatt bild” är bara ett av flera begrepp för att kategorisera en bild.

Komplexa bilder och dess motsats som jag vill kalla för ”koncentrerade bilder” har naturligtvis alltid funnits så länge det har funnits bilder.

Se nästa bild och försök gissa om detta är en komplex eller en koncentrerad bild.

Kökspigan av Rembrandt ca 1650

Något att tänka på:

Vart fastnar blicken (blickpunkten)?

Säger omgivningen något om personen?

Hur används ljuset?

Kökspigan av Rembrandt ca 1650

Utmärkande för en koncentrerad bild är

- Endast ett huvudmotiv och blickfång.
- Omgivningen tonas ner så att blickarna leds mot huvudmotivet.
- Betraktaren leds in i bilden styrd av konstnärens eller fotografens avsikt.
- Tolkningen ofta relativt enkel eftersom entydigheten eftersträvas.
- Vi lär vi oss fotografera på detta sätt för att undvika att bilden blir rörig.

Jämför nu med följande bild och tänk på hur blicken rör sig.

Josef i egypten av Pontormo ca 1518

Josef i egypten av Pontormo ca 1518

Här finns flera olika motiv i samma bild.

Blicken rör sig mellan de olika delarna för att tolka det vi ser.

Bakgrunden är inte nedtonad på samma sätt utan vi anar en fortsättning.

De olika delarna samspelar för att måla upp ett sammanhang.

Komplexa bilder är ofta svårtolkade.

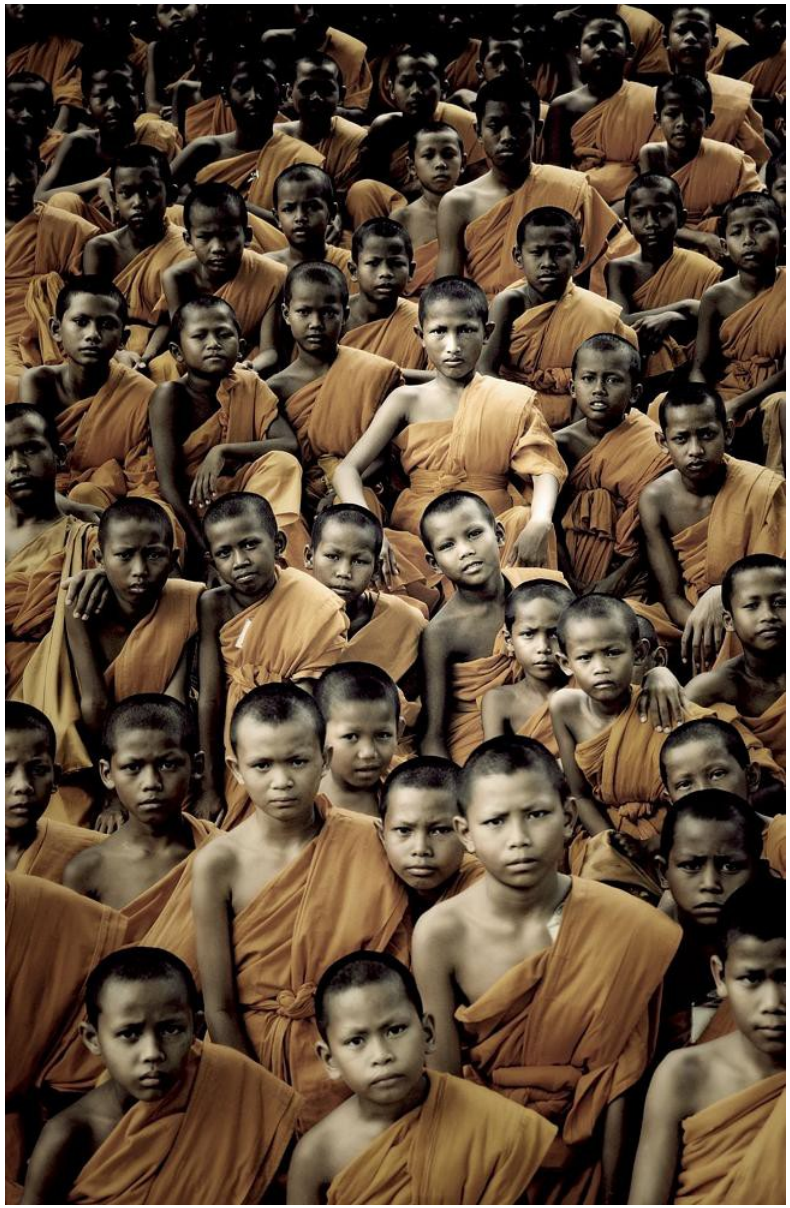

Ur Last Tribes. Foto Jimmy Nelsson

Komplexa bilder innehåller alltså många blickfång.

Sammanhanget säger ofta mer än varje delmotiv var för sig.

Omgivningen är ofta viktig eftersom den blir en del av hur vi tolkar bilden. Här finns också begreppet aktiv ram respektive passiv ram.

Vad lämpar sig då för denna typ av foto?

Gruppbilder, landskap och dokumentärfotografier är ofta komplexa.

Porträttbilder, reklambilder och bilder med entydiga budskap är ofta koncentrerade.

Några exempel:

Foto: Massimo Vitali

Ett första försök till komplex bild. Foto Åke Lundeqvist

I Amsterdam. Foto: Åke Lundeqvist

Läsa mer?

Begreppet komplexa bilder finns också inom filmen.

En utmärkt artikel om detta finns på Wikipedia:
http://sv.wikipedia.org/wiki/Den_komplexa_bilden
som också tar upp den idéhistoriska aspekten på komplexa bilder.

En känd förespråkare för att använda den komplexa bilden som uttrycksmedel i filmen är Roy Andersson som nyligen fick utmärkelsen Guldlejonet i Venedig för sin film ”En duva satt på en gren och funderade över tillvaron”.